

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 22630
Tarih : 26-11-2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 24/11/2022 16:47
Sayı: E-120.10-1118702

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin sıklıkla gündeme gelmesine rağmen herhangi bir çözüm üretilmediği ve taleplerin karşılanmadığı görülmektedir. Buna bağlı olarak insan hakları örgütlerince hazırlanan raporlarda benzer hak ihlalleri tekrar edegelmektedir. Sivil toplum örgütlerinin 7 Kasım 2022 tarihinde Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Van T Tipi Kapalı Cezaevi ve Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi hakkında yayınladığı rapor da bunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle söz konusu cezaevlerinde mahpusların maruz kaldıkları hak ihlallerinin araştırılarak tespit edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAÇ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de bulunan cezaevlerinde yaşanan işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri güncelliğini korumaktadır. Siyasi iktidarın, cezaevlerinde yaşananlara karşı hiçbir adım atmaması söz konusu durumun birincil nedenidir. Çünkü insan hakları örgütlerinin periyodik olarak hazırladığı raporlar dikkate alınmadığı gibi mahpus yakınlarının adalet nöbetlerinde yaptıkları çağrılar duyulmamaktadır. Buna bağlı olarak ağır hasta mahpuslara dair herhangi bir adım atılmadığından bir yıl içinde onlarca mahpus yaşamını yitirirken Covid-19 salgını bahane edilerek mahpusların temel hakları kalıcı olarak kısıtlanmıştır. Özellikle siyasi mahpuslara yönelik hak ihlallerinin, ulusal ve uluslararası yasalara aykırı şekilde devam ettirilmesi mevcut bir politik yaklaşımı göstermektedir.

Van Barosu Cezaevi Komisyonu, Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAY-DER), Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) ve İnsan Hakları Derneği Van Şubesi’nin mahpusların bizzat kendileri, vekilleri ve aileleri ile yapılan görüşmeler üzerinden hazırladıkları rapor da bunu ortaya koymaktadır. Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Van T Tipi Kapalı Cezaevi ve Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi hakkında hazırlanan 7 Kasım 2022 tarihli raporda; sağlık ve tedavi hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, haberleşme özgürlüğü, ifade özgürlüğü ihlalleri başta olmak üzere birçok hak ihlali yer almaktadır. Eğer ki cezaevlerinde tutuklu ve hükümlüler, hukuki boyutuyla ve insan hakları açısından devlet erkinin sorumluluğu altındaysa söz konusu raporun dikkate alınması gerekmektedir.

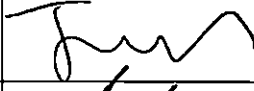
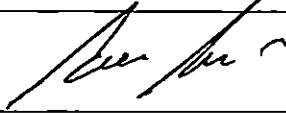
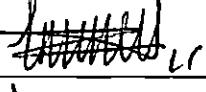
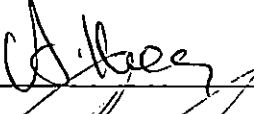
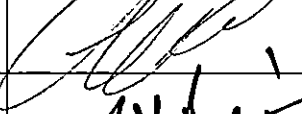
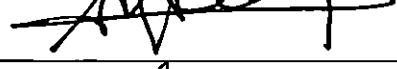
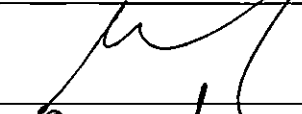
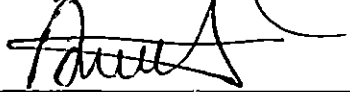
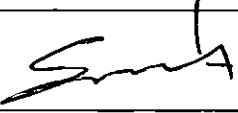
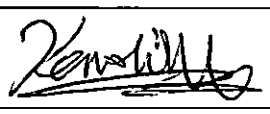
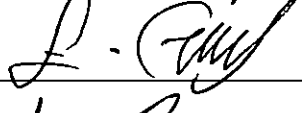
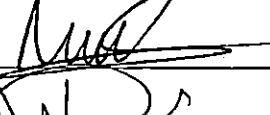
İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi maddeleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ve ulusal mevzuat dikkate alındığında söz konusu rapora yansıyan hak ihlalleri ciddi bir boyutta olduğu anlaşılmaktadır. Raporda yer alan Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi’nde oda aramalarının çok sık, keyfi ve şiddete varacak şekilde yapıldığı; eşya kabul biriminin onayından geçen kitaplara daha sonra “demokratik, barış ve özgürlük” gibi kelimeler geçtiği bahanesiyle el konulduğu; Yeni Yaşam gazetesinin verilmediği; ağır hasta mahpusların tedavilerinin yeterince yapılmadığı vb. sorunlar öne çıkmaktadır. Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde de Yeni Yaşam, Birgün ve Evrensel gazeteleri ile KRT, TELE1 ve Halk TV gibi kanalların verilmediği; hastane sevklerinin geciktirildiği, kelepçeli tedavinin dayatıldığı; basit gerekçelerle infazların yakıldığı; Covid-19 salgını nedeniyle yasaklanan kültürel ve sportif faaliyet yasağının devam ettirildiği; su kotasının uygulanmasından dolayı hijyen sorunların olduğu; oda değişim taleplerinin karşılanmadığı; idarenin keyfi uygulamalarına karşı çıkan herkese disiplin cezalarının verildiği; berber ve terzi alanlarının pandemi bahanesiyle kapatıldığı vb. sorunlar sıralanmıştır.

Van T Tipi Kapalı Cezaevinde ise mahpuslar mektup gönderemediklerini; telefon görüşmelerinin 10 dakika, açık ve kapalı görüşlerin 30 dakika ile sınırlandırıldığını; Kürtçe yayınların olmadığını, kitapların geç verildiğini; sportif faaliyetlerin olmadığını, keyfi oda aramalarının yapıldığını; gardiyanların tavırlarının provokatif şekilde olduğunu; hastane sevklerinin bekletildiğini; su kotasının uygulandığını; kantin fiyatlarının çok yüksek olduğunu; cezaevi savcısı ile yönetiminin görüşme taleplerine cevap vermediğini aktarmışlardır. Aynı şekilde Patnos L Tipi Cezaevinde de mahpuslar pandemiden bu yana cezaevi doktorunun olmadığını, mahpusların revire çıkartılmadığını; 27 yıldır cezaevinde olan ağır hasta mahpus Mehmet Mutlu’nun tek başına yaşamını idame edemediğini; yemeklerin çok az verildiğini; kantin fiyatlarının çok pahalı olduğunu; sosyal aktivitelere izin verilmediğini; siyasi

mahpusların görüntülü iletişim hakkından yararlandırılmadığını; oda aramalarının keyfi biçimde sıklıkla yapıldığını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak işkence ve kötü muamele, ulusal ve uluslararası mevzuatta yasaklanırken mahpusların korunması devletin yükümlülüğü arasındadır. Bu nedenle tutuklu/hükümlülere yönelik işkence ve hak ihlallerinin önüne geçilerek insan onuruna yaraşır koşulların oluşturulması siyasi iktidarın görevidir. Çünkü cezaevlerinde artan işkence, kötü muamele ve hak ihlali vakaları toplum tarafından endişeyle takip edilmektedir. Dolayısıyla sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanan raporda yer verilen cezaevlerindeki sorun ve taleplerin dikkate alınarak gerekli tedbirlerin alınması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DIYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12			
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
20	FELEKNAS UCA	BATMAN	